

СТАНОВИЩЕ

от професор Елеонора Михайлова Милева, дн,

**член на научно жури за защита на дисертационен труд за
образователната и научната степен „Доктор“, професионално
направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма
„Физическото възпитание в образователната система“**

**Тема: Ефектът от обучението по „Физическо възпитание и спорт“
върху двигателно-познавателните способности на ученици от
гимназиалния етап на средната образователна степен**

Автор: Станислав Димитров Алачев

Научен ръководител: доцент Владимир Чернев, доктор

Физическото възпитание е единственият учебен предмет в образователната система, който е насочен към развитие на моториката и на двигателните способности на учениците. Същевременно в глобален план се наблюдават редица негативни тенденции като намалена двигателна активност, редица социални заболявания сред подрастващите, които категорично налагат засилване на мястото и въздействието на физическото възпитание и спорта и търсене на нови иновативни подходи и средства за обучение във всички степени на образователната система.

Горната училищна възраст е труден период от онтогенетичното развитие на човека. Той се характеризира с редица новообразувания, които влияят върху личностното формиране и изграждането на двигателна култура и компетенции. В тази връзка представеният дисертационен труд на Станислав Алачев е актуален и навременен. Същевременно изследваната проблематика е трудна, отчитайки проблемите при провеждане на обучението по физическо възпитание в гимназиален етап.

Дисертацията е разработена в обем от 183 страници и приложения. Съдържа 3 глави, като отделно са изведени изводите и препоръките. Ползвани са общо 129 литературни източника, от които 93 са на кирилица и 36 - на латиница.

Първа глава е насочена към постановката на проблема. Първите две подглави анализират характеристиките и функциите на физическото възпитание като учебен предмет, както и професионалната дейност и личностните качества на учителя по физическо възпитание и спорт. Авторът се позовава на утвърдени автори в разглежданата област, като обучението по учебната дисциплина се свързва с новите нормативни изисквания и документи.

Докторантът описва спецификата на обучение по физическо възпитание и двигателната дейност на учениците, като са представени концепции на различни автори, основно български и руски. Изведени са основните професионални умения и компетенции на учителя по физическо възпитание и приоритетните професионално-личностни качества.

В трета част на първа глава са анализирани възрастовите характеристики на 15-18-годишните ученици като предпоставка за обучение по физическо възпитание и спорт. Докторантът демонстрира знания и компетенции при представяне на морфо-функционалните и психологическите особености на развитие и на онтогенетичното развитие на двигателните способности в разглежданата възраст. Станислав Алачев аргументира анализа си чрез включване на редица автори, които описват специфичните морфологични, психологически и двигателни възможности на юношите. Направени са обобщения за работата на учителя по физическо възпитание в горна училищна възраст.

Въз основа на теоретичната част в края на първа глава логически е обоснована работната хипотеза на изследването.

Във втора глава са описани целта, задачите, организацията и методиката на изследването. Задачите на изследването, общо 5, конкретизират поставената цел. Изследвани са общо 176 ученици от две столични училища – 8-9 клас, обособени в експериментална и контролна група.

Представената методика на обучение по физическо възпитание може да се определи като иновативна и творческа. Тя предлага нови възможности за преодоляване на шаблона в обучението и търсене на разнообразни методи, подходи и средства на обучение.

Основните методи на изследване, които са приложени са анализ на литературни източници, анкетен метод, педагогическо наблюдение и педагогически експеримент, спортнопедагогическо тестиране и математико-статистически методи. Трябва да се подчертае използването на общо 16 теста, от които 3 са антропометрични и 13 са за оценка на двигателните способности. Към последните са използвани както утвърдени в спортнопедагогическата практика тестове, така и такива, които са нови и недостатъчно познати в процеса на контрол и оценка по физическо възпитание. Прави впечатление прецизното и професионално описание на методическите изисквания към изпълнението на отделните тестове.

Трета глава, анализ на резултатите, е разработена в четири насоки. В първото направление, в резултат на проведено анкетно проучване, е установено положително отношение на учениците към обучението по физическо възпитание, като по определени показатели при ЕГ това отношение значително се повишава. Резултатите са доказателство за

успешността на експерименталната методика, свързани с принципа за съзнателност и активност в обучението.

Анализът на резултатите за оценка на двигателните способности е направен компетентно, като се акцентира върху сравнението между постиженията на учениците по отделните тестове за развитие на двигателните качества. Личи практическият опит на докторанта и собствената педагогическа интерпретация. Чрез статистическия анализ категорично се подкрепя достоверността на резултатите. Доказва се положителното въздействие на експерименталната методика върху двигателната дееспособност на учениците. Задълбоченият анализ същевременно насочва към възможностите за усъвършенстване на обучението по физическо възпитание и спорт.

Анализът на резултатите е приложен поотделно за момчета и момичета. Установено е увеличаване на резултатите за гъвкавостта при ученичките. Същевременно липсата на положителни резултати по някои от тестовите при момчетата насочва към идеята за диференциране на обучението по пол за развиване на бързина и издръжливост.

В трета глава са представени резултати от сравнителния анализ на постиженията на учениците от КГ. Прави се сравнителен анализ между постиженията по отделните показатели между КГ и ЕГ. Доказано е, че при по-голяма част от показателите създадената и апробирана методика оказва необходимото положително въздействие.

Анализът на резултатите от корелационния анализ на данните на учениците от ЕГ и КГ е приложен по пол и групи. Установява се засилване на връзките между отделните показатели и увеличаване на взаимодействията между отделните тестове при ЕГ. Налице е пренос на двигателните умения и комплексно проявление на двигателните

параметри. Проявяват се множество промени в корелационната структура при момичетата след експерименталния период, като се увеличава броят и силата на връзките.

Въз основа на резултатите от експерименталната работа са разработени нормативни таблици за оценка на двигателните способности при 14-15-годишни ученици, които са анализирани подробно. Положителен момент е съпоставянето им с нормативните стойности от нововъведената система за оценяване на двигателната дееспособност на учениците.

Формулирани са 7 извода, които следват логиката на анализа, поставените задачи и извършената огромна експериментална работа. Препоръките имат изцяло практическа насоченост и са напълно осъществими.

Приносите на дисертационния труд са свързани основно с обогатяване на методиката по физическо възпитание в гимназиалния етап на средната образователна степен и проучване на ефекта от приложеното обучение върху двигателните и познавателните способности на ученици в тази възраст.

Представените 4 публикации са свързани с дисертационния труд и съответстват на наукометричните критерии за образователната и научна степен „Доктор“ в професионалното направление.

Авторефератът отразява основните моменти и логиката на дисертацията.

Заклучение

Въз основа на достоинства на предложения за становище дисертационен труд, актуалната проблематика, осъщественото

многопосочно качествено експериментално изследване, безспорните теоретични и научно-практически приноси давам положителна оценка и с убеденост предлагам на Уважаемите членове на научното жури да присъдят на **Станислав Димитров Алачев образователната и научната степен „Доктор“ в област на висшето образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...**

Изготвил становището:

Професор Елеонора Михайлова Милева, дн

05. 02. 2020 г.

Град София

STATEMENT

of Professor Eleonora Mihaylova Mileva, DSc, PhD,

member of the scientific board for the defense of the dissertation work for the educational and scientific degree "Doctor of Philosophy", Professional field 1.3.

Pedagogy of Education in..., Doctoral Program "Physical Education in the Educational System"

Topic: The Effect of Physical Education and Sports on the Motor and the Cognitive Abilities of High School Students in Secondary Education

Author: Stanislav Dimitrov Alachev

Supervisor: Assoc. Prof. Vladimir Chernev, PhD

Physical education is the only subject in the educational system that is aimed at developing the students' motor skills and abilities. At the same time, globally, there are a number of negative trends, such as impaired motor activity, a number of social ills among adolescents, which strongly require reestablishing the place and the impact of physical education and sport, and the search for new innovative approaches and means of training in all levels of the educational system.

Upper school age is a difficult period of human ontogenetic development. It is characterized by a number of growth and development changes which influence the personal formation and development of motor culture and competences. In this regard, the presented dissertation work of Stanislav Alachev is pertinent and up-to-date. At the same time, the studied issue is difficult, considering the problems in conducting physical education training at the high school stage.

The dissertation was developed in a volume of 183 pages and applications. It contains 3 chapters, also conclusions and recommendations. A total of 129 literary sources were used, 93 of them in Cyrillic and 36 in Latin.

Chapter one deals with the problem statement. The first two parts of the chapter analyze the characteristics and functions of physical education as a subject, as well as the professional activity and personal qualities of the physical education teacher. The author refers to renowned authors in the field of study, and the subject training is linked to the new regulatory requirements and documents.

The PhD student defines the specific aspects of physical education and the motor activity of students, presenting ideas of different authors, mainly Bulgarian and Russian. The basic professional skills and competences of the physical education teacher and his/her most important professional and personal qualities are stated.

The third part of chapter one presents the age characteristics of 15-18 year old students as a prerequisite for training in physical education and sports. St. Alachev demonstrates knowledge and competencies in presenting the morpho-functional and psychological features of personal development and ontogenetic development of motor abilities in the considered age. He substantiates his analysis by including a number of authors who describe the specific morphological, psychological and motor capabilities of adolescents. Summarized conclusions on the work of the physical education teacher in upper school age are presented.

On the basis of the theoretical part, the working hypothesis of the study is logically substantiated at the end of the first chapter.

The second chapter describes the purpose, tasks, organization and methodology of the study. The research objectives, a total of 5, specify the goal. The subjects of the research are 176 students from two schools in Sofia - grades 8-9, divided into experimental and control groups.

The presented methodology of physical education training can be defined as innovative and creative. It offers new opportunities to overcome the pattern in the training and to seek a variety of methods, approaches and training tools.

The main research methods applied are the analysis of literature sources, the questionnaire method, pedagogical observation and pedagogical experiment, sports pedagogical testing and mathematical and statistical methods. The use of a total of 16 tests should be emphasized, 3 of which are anthropometric and 13 are for the assessment of motor performance. The latter ones include both tests that are well established in the pedagogical practice and tests that are new and insufficiently popular, with reference to the process of control and assessment of physical education. The precise and professional description of the methodological requirements for the performance of the individual tests is impressive.

The third chapter, analysis of the results, has been developed in four directions. In the first area, as a result of a questionnaire survey, a positive attitude of the students towards physical education training has been found, and by certain indicators this attitude has shown a significant increase with the experimental group. The results are evidence of the success of the experimental methodology related to the principle of the awareness and activity in training.

The analysis of the results for the assessment of motor abilities is competently made, focusing on the comparison between the students' achievements in the different tests for the development of motor skills. The practical experience of the PhD student and his own pedagogical interpretation is evident. The statistical analysis strongly supports the reliability of the results. The positive impact of the experimental methodology on the students' motor ability is demonstrated. At the same time, the in-depth analysis points to opportunities for improving physical education and sports training.

The analysis of the results is applied separately for boys and girls. Increased results have been found for flexibility in female students. At the same time, the lack of positive results in some of the tests with girls, points to the idea of differentiating gender training to develop speed and endurance.

Chapter three presents the results of a comparative analysis of the performance of the students from the control group. A comparative analysis is made between the achievements by individual indicators between the control group and the experimental group. It is proved that for most of the indicators the methodology created and tested has the necessary positive impact.

The correlation analysis of the students' results from experimental group and control group is applied by gender and groups. There is an increase in the links between the individual indicators and an increase in the interactions between the individual tests at the experimental group. There is a transfer of motor skills and a complex manifestation of motor parameters. There are many changes in the correlation structure of girls after the experimental period, increasing the number and strength of relationships.

On the basis of the results of the experimental work, normative tables for the assessment of motor abilities in the 14-15 year old students were developed and analyzed in detail. A positive point is their comparison with the normative values of the newly introduced system for assessment of the students' motor capacity.

Seven conclusions have been formulated, which follow the logic of the analysis, the set tasks and the enormous experimental work performed. The recommendations are purely practical and fully feasible.

The contributions of the dissertation work are mainly related to the enrichment of the methodology of physical education in the secondary school

level and to study the effect of the applied training on the motor and cognitive abilities of students at this age.

The four publications presented are related to the dissertation work and meet the research indicators for the educational and scientific degree "Doctor of Philosophy" in the professional field.

The author's review reflects the main points and the logic of the dissertation.

Conclusion

Based on the merits of the dissertation work, the current issues, the multidirectional qualitative experimental research, the undisputed theoretical and scientific-practical contributions, I give a positive assessment and with conviction I propose to the Honorable members of the scientific board to award Stanislav Dimitrov Alachev the educational and scientific degree "Doctor of Philosophy" in the higher education area 1. Pedagogical sciences, Professional field 1.3. Pedagogy of education in...

Drafted the statement:

Professor Eleonora Mileva, D.Sc., Ph.D.

05. 02. 2020

Sofia, Bulgaria